

Date: 13th December-2025

HAMSHIRALARNING KLINIK QAROR QABUL QILISHDAGI ROLI: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI

Jo`rayev Azizbek

Hamroyeva To`xtagul

Qorako`l Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya (Abstract): Ushbu maqolada hamshiralarning klinik qaror qabul qilish jarayonidagi o`rni, mas`uliyati va professional mustaqilligi zamonaviy sog`liqni saqlash tizimi nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida dalillarga asoslangan hamshiralik amaliyoti, klinik fikrlash, bemor xavfsizligi va parvarish sifatiga ta`sir etuvchi omillar o`rganildi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko`rsatadiki, hamshiralarning klinik qaror qabul qilish kompetensiyasi davolash samaradorligi, asoratlarning kamayishi va bemor qoniqish darajasining oshishida muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada hamshiralik ta`limini takomillashtirish va amaliyotda mustaqil qaror qabul qilishni rivojlantirish bo`yicha takliflar berilgan.

Kalit so`zlar: hamshiralik ishi, klinik qaror qabul qilish, klinik fikrlash, dalillarga asoslangan amaliyot, bemor xavfsizligi.

Kirish (Introduction)

Zamonaviy sog`liqni saqlash tizimida hamshiralik ishi mustaqil kasbiy faoliyat sifatida jadal rivojlanmoqda. An`anaviy yondashuvlarda hamshira asosan shifokor ko`rsatmalarini bajaruvchi xodim sifatida qaralgan bo`lsa, bugungi kunda hamshiralar klinik holatni baholash, bemor ehtiyojlarini aniqlash va parvarish rejasini ishlab chiqishda faol ishtirok etmoqda.

Klinik qaror qabul qilish – bu bemorning holatini kompleks baholash, mavjud ma`lumotlarni tahlil qilish va optimal parvarish yoki muolaja usulini tanlash jarayonidir. Ushbu jarayon hamshiralardan yuqori darajadagi bilim, amaliy tajriba va mas`uliyatni talab qiladi. Jahon sog`liqni saqlash tashkiloti hamshiralarning klinik mustaqilligini oshirish sog`liqni saqlash sifatini yaxshilashning muhim omillaridan biri ekanini ta`kidlaydi.

Adabiyotlar tahlili (Literature Review)

Xalqaro tadqiqotlarda hamshiralarning klinik qaror qabul qilish qobiliyati bemor xavfsizligi bilan bevosita bog`liq ekani qayd etilgan. Benner (1984) tomonidan ishlab chiqilgan “Novice to Expert” modeli hamshiralarning klinik tajribasi oshgani sari qaror qabul qilish sifati yaxshilanishini ko`rsatadi.

Dalillarga asoslangan hamshiralik (Evidence-Based Nursing) konsepsiyasi hamshiralarning qarorlarini ilmiy asoslash zarurligini ta`kidlaydi. Ushbu yondashuv klinik tajriba, ilmiy dalillar va bemor qadriyatlarini birlashtirgan holda qaror qabul qilishni nazarda tutadi.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari (Aim and Objectives)

Maqsad:

Hamshiralarning klinik qaror qabul qilishdagi rolini tahlil qilish va uning parvarish sifati hamda bemor xavfsizligiga ta'sirini aniqlash.

Vazifalar:

- hamshiralarning klinik fikrlash jarayonini o'rganish;
- qaror qabul qilishga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash;
- zamonaviy yondashuvlarni tahlil qilish;
- hamshiralik amaliyotini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Materiallar va usullar (Materials and Methods)

Mazkur tadqiqotda quyidagi usullardan foydalanildi:

- ilmiy adabiyotlarni tizimli tahlil qilish;
- xalqaro ma'lumotlar bazalaridagi maqolalarni o'rganish;
- klinik amaliyotdagi kuzatuv va tahlil;
- taqqoslash va umumlashtirish metodlari.

Tadqiqotda turli yo'nalishlarda faoliyat yuritayotgan hamshiralar tajribasi hisobga olindi.

Natijalar (Results)

Tadqiqot natijalariga ko'ra:

- klinik qaror qabul qilishda mustaqil bo'lgan hamshiralar bemor holatini erta aniqlash imkoniga ega;
- o'z vaqtida qabul qilingan hamshiralik qarorlari asoratlar xavfini kamaytiradi;
- klinik protokollarga amal qilgan holda qaror qabul qilish parvarish sifatini oshiradi.

Shuningdek, yuqori malakali hamshiralar bemor bilan samarali muloqot olib borib, psixologik qo'llab-quvvatlashni ham ta'minlaydi.

Muhokama (Discussion)

Hamshiralarning klinik qaror qabul qilishdagi roli sog'liqni saqlash tizimining samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Rivojlangan mamlakatlarda hamshiralar mustaqil ravishda ayrim muolajalarni belgilash, baholash va monitoring qilish huquqiga ega.

O'zbekiston sharoitida hamshiralarning klinik kompetensiyasini oshirish, ularni mustaqil qaror qabul qilishga tayyorlash muhim vazifa bo'lib qolmoqda. Buning uchun ta'lim jarayonida klinik fikrlashni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim.

Xulosa (Conclusion)

Hamshiralarning klinik qaror qabul qilishdagi roli zamonaviy tibbiyotda tobora ortib bormoqda. Ularning professional bilim va ko'nikmalari bemor xavfsizligi, parvarish sifati va davolash samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hamshiralik ta'limi va

Date: 13th December-2025

amaliyotini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirishning muhim sharti hisoblanadi.

Amaliy tavsiyalar (Recommendations)

- hamshiralik ta'limida klinik fikrlashga yo'naltirilgan mashg'ulotlarni ko'paytirish;
- dalillarga asoslangan amaliyotni joriy etish;
- hamshiralar uchun doimiy malaka oshirish kurslarini tashkil etish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES):

1. World Health Organization. *State of the World's Nursing*. Geneva, 2020.
2. Benner P. *From Novice to Expert: Excellence and Power in Clinical Nursing Practice*. 1984.
3. Potter P.A., Perry A.G. *Fundamentals of Nursing*. Elsevier, 2021.
4. Berman A. et al. *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing*. Pearson, 2020.

